

לנפות קמח ביום טוב קמח

הכל מודים, שקמח שאינו מנופה כלל, אסור לנפותו ביום טוב, כי דבר זה ניתן לעשותו מערב יום טוב.

ונחלקו חכמים, אם מותר לנפות ביום טוב, קמח שכבר ניפו מערב יום טוב, ורוצים לנפותו שוב ליפותו.

לדעת תנא קמא – כשם שניפוי ראשון אסור ביום טוב, כי היה יכול לעשותו מערב יום טוב, כך ניפוי שני אסור ביום טוב, כי היה יכול לעשותו מערב יום טוב.

ולדעת רבי פפיס רבי יהודה בן בתירא – ניפוי שני, מאחר שאין בו טרחה, וגם ניכר שהוא ניפוי שני, שאין בו כמעט פסולת, מותר לעשותו ביום טוב עצמו.

דבר נוסף שנחלקו בו חכמים, הוא, כשניפו את הקמח מערב יום טוב, ונפל בו צרור או קיסם.

לדעת הברייתא – בזה גם תנא קמא מודה, שמותר לברור את הפסולת הזו בידיו, ולהוציאה מהקמח.

ולסברת רבינא – אדרבה, בזה יש סברא גדולה יותר לאסור, כי הוא מוציא פסולת ממש, והרי זה בורר ממש, שהוא אב מלאכה, ואינו דומה למנפה פעם שניה, שאין כאן פסולת, ואינו נראה כבורר.^א

מסקנת הסוגיה בענין ניפוי שני ביום טוב

רבא בר רב הונא זוטי דרש על פתח נהרדעא, שמותר לנפות ניפוי שני ביום טוב.

אמר להם רב נחמן, צאו ואמרו לו לאבא^ב, נטולה טובתך ומוטלת על הקוצים [=שקילא

לנו לשער מאומד שתהיה בריוח כשיעור משום הברכה. וכן בפסח נמי יש לזהר מלמדוד ביום טוב למצות, וצריך לעשות פחות מכשיעור, ולא ימדוד במדה שעשה למדוד בחול בצמצום, אלא יפחות או יוסיף אם המדה קטנה. [תוס'].

^א ויל"ע אם רבינא בא לומר שמהטעם הזה, לדעת תנא קמא הדבר אסור. או שבא לומר, שאפילו לדעת רבי פפיס יש לאסור.

^ב רש"י פירש "לחבריי". ויל"ע אם כשאמר "אבא", נתכוון לכנותו בלשון כבוד, או שאבא הוא שמו, [שכן רבא הוא קיצור של רב אבא], ואדרבה כינה אותו "אבא" שלא בלשון כבוד, אלא כחבר לחבר, הקורא